

การทำงานบริการสังคม ตามประมวลกฎหมายอาญา Social Services Working by the Criminal Code

จิรวัดน์ เรืองรอง¹

ปราโมทย์ อินทกุล²

สนธิ บางยี่ขัน³

ผิน ปานขาว³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการจัดกิจกรรมการทำงานบริการสังคม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 และ มาตรา 56 ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณาจารย์ และนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกสถานภาพเป็นอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์กับนักศึกษา ภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา พบว่า

1.1 ความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์กับนักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ เกี่ยวกับกฎหมายการทำงานบริการสังคมในประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 และ มาตรา 30/1 พระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญา โดยภาพรวมและแยกพิจารณากฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมในประเด็นต่าง ๆ มากกว่านักศึกษภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์

1.2 ความเห็นของอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับ นักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้มาตรการการทำงานบริการสังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในเรือนจำ รองลงมาคือ รักษาผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคมได้ ทำให้ผู้กระทำผิดคุ้นเคยกับงานและสิ่งแวดล้อม ลดค่าพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ป้องกันการทำความผิดซ้ำ ก่อให้เกิดงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ได้เข้าร่วมกับสังคมอย่างปกติ เกิดความเคารพต่อตนเอง ขยายขอบเขตของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือดูแล และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างการลงโทษกับปัญหาอาชญากรรม

1.3 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับ นักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับชนิดของกิจกรรมการทำงานบริการสังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ การพัฒนาหรือทำความสะอาดที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว รองลงมาคือ การช่วยเหลือดูแลความสะอาดหรือให้ความบันเทิงคนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา ผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล เช่น การอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง การปลูกและดูแลสวนป่าหรือสวนสาธารณะ การปลูกสร้างซ่อมแซมอาคาร สถานที่ราชการ เช่น งานช่างไม้ งานช่างประปา งานช่างสี การเป็นครูฝึกสอนวิชาชีพต่าง ๆ เช่น สอนดนตรีให้แก่

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

²อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

³(รองศาสตราจารย์) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

นักเรียน ฝึกสอนการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า ฝึกสอนการซ่อมรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การทาสีเครื่องหมายจราจร การบริจาคโลหิต เป็นต้น

คำสำคัญ : การทำงานบริการสังคม, ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56.

Abstract

The study aimed to study and to compare the opinions in the activities management of social services working by according to Section 56 of the Criminal Code. The samples of the study were lecturers and students of the faculty of Law in Nakhon Ratchasima College. The instrument used in the study was a questionnaire. The statistics used in the study were frequency, percentage, average, standard deviation.

The results of the study shown that

1. The comparison results of the opinions, which classified the status as lecturers in the major Law, and block course students in the faculty of Law which studied in the major of Law at Nakhon Ratchasima College as the following;

1.1 the opinions about social services working by according to section 56 of the criminal code in Thailand and the others act from lecturers in the major Law, and from block course students in the faculty of Law which studied in the major of Law at Nakhon Ratchasima as the overall and separately considered in each law. There were different opinions significantly at .01 levels. The lecturers in the major Law had several opinions on social services working much more than the block course students in the faculty of Law which studied in the major of Law.

1.2 the opinions on the benefits of taking measures in social service working Overall, there was difference, but it was not statistically significant. Descending order from the highest to the lowest is to reduce the cost of prisons. Then, it gave treatment for the offenders getting back into society, make offenders acquainted with jobs and the environment, reduced the sentenced for sending the offenders to imprisonment, prevented repeating of the offenders, produced useful work for society, had joined the society as usual, made the offender to respect themselves, expanded the scope of those who needed people for caring and supporting, and had the connection between punishment and crime.

1.3 the opinions on type of the activities social service working. Overall, and each aspect, there was difference, but it was not statistically significant. In descending order from the highest to the lowest is to develop clean public places such as temples, schools, parks, tourist attractions. The second was assisted, and cared of the facilities or to entertain people with disabilities, orphans, elderly patients in nursing homes or places such as reading aloud for the blind, planting and maintaining forest or park, building and repairing in the government area such as carpentry, plumbing, painting, and teaching in many careers such as teaching music for the students, train them to repair.

Keywords : Social service working, The Criminal code of section 56.

บทนำ

แนวความคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์, 2522) แนวความคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด แบ่งได้เป็น 2 แนวใหญ่ ๆ คือ

1. แนวความคิดแก้แค้นแทนหรือทฤษฎีแก้แค้นแทน (Retributive theory) เห็นว่าการลงโทษผู้กระทำผิดต้องตอบแทนให้สาสมกับความผิด และต้องกระทำเท่าเทียมกันทุกคนไม่ว่าจะกระทำความผิดโดยเจตนาหรือไม่และไม่พิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด โดยการลงโทษจะใช้วิธีการทำให้ได้รับความทุกข์ทรมาน

2. ทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian theory) เห็นว่าการกระทำความผิดมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยทางสังคม การลงโทษจึงต้องทำเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมเป็นสำคัญ โดยทำให้คนในสังคมเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ให้กระทำผิดอีก

ปัจจุบันมาตรการการลงโทษส่วนใหญ่ใช้แนวคิดอรรถประโยชน์นิยมและมีการพัฒนาการในการกำหนดวิธีการลงโทษตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งขณะนี้มาตรการลงโทษผู้กระทำผิดอยู่ในยุคต่อเนืองระหว่างแนวคิดการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) และแนวคิดในการบูรณาการ (Restorative)

แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด นั้น เห็นว่าผู้กระทำผิดไม่มีลักษณะอาชญากรโดยกำเนิดเป็นบุคคลที่สามารถแก้ไขได้โดยใช้หลักการวิเคราะห์ (Diagnosis) การฟื้นฟู (Treatment) และ ปลดปล่อย ซึ่งแนวคิดนี้มีผลต่อการพิจารณาของศาลที่ต้องใช้รายงานประวัติทางสังคมของผู้กระทำผิด เป็นส่วนสำคัญเพื่อประกอบการพิพากษาคดีและส่งผลกระทบต่อวิธีการลงโทษที่ศาลเห็นว่าผู้กระทำผิดบางคนไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการลงโทษจำคุก จึงเกิดมาตรการลงโทษโดยไม่ควบคุมตัว (Non – Custodian measure) โดยเน้นหลักการป้องกันภัยทางสังคมกับการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี เช่น การคุมประพฤติ (Probation) การลงโทษปรับ การชดเชยค่าเสียหาย (Restitution or Reparative) และการให้ผู้กระทำผิดทำงานสาธารณะทดแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น (Community Services by offenders)

แนวคิดแบบบูรณาการ มองกระบวนการยุติธรรมแบบองค์รวม คือให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนในการควบคุมดูแลเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและผู้เสียหาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานยุติธรรมในระบบทุนนิยมที่ว่าการบริหารงานยุติธรรมต้องต้นทุนน้อย ใช้ความร่วมมือสูง และใช้รูปแบบที่ไม่เป็นทางการมากที่สุด คดีที่ไม่สามารถดำเนินการในระดับชุมชนเท่านั้นที่จะใช้กระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นทางการ

เมื่อพิจารณาปัจจัยในด้านกฎหมายต่างประเทศแล้ว พบว่าประเทศทั้งที่มีระบบกฎหมายจารีต (Common Law) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ รวมทั้งระบบกฎหมายภาคพื้นยุโรป (Civil law) เช่น ประเทศฝรั่งเศส และประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน ต่างก็มีการพัฒนาระบบการบังคับใช้โทษ ตลอดจนมาตรการอื่นทางอาญาให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ ดดยพิจารณาถึงสภาวะของผู้กระทำความผิดและสอดคล้องกับทฤษฎีอาชญาในปัจจุันมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าในบางประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส และประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี ได้ระบุโทษทางอาญาที่มีความหลากหลายตามประเภทของความผิดที่เป็นออกฤฎโทษ ฆังฉิมโทษ และลหุโทษ โดยมีทั้งโทษที่ใช้เป็นโทษหลักและโทษเสริม ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของโทษหรือมาตรการอื่น ๆ เช่น การทำงานบริการสังคม การบำบัดรักษาผู้ติดสุราและติดยาเสพติด อันเป็นการแก้ไขฟื้นฟูและเป็นการสนับสนุนให้ผู้กระทำความผิดกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้กระทำผิดมากขึ้น

สำหรับประเทศไทย ซึ่งมีข้อจำกัดทางกฎหมาย โดยประมวลกฎหมายอาญากำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้เพียง 5 ลักษณะ โดยในทางข้อเท็จจริงมีการใช้โทษเพียง 2 ลักษณะ คือโทษจำคุกและโทษปรับ ซึ่งโทษดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมทั้งป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดได้อีกได้อย่างไรก็ตามเพื่อให้เป็นไปตามประสงค์ดังกล่าว ประมวลกฎหมายอาญาจึงได้บัญญัติเกี่ยวกับการทำงานบริการสังคม

คือ

1. การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1
2. การทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการทำงานบริการสังคมตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายเฉพาะด้านที่มีโทษทางอาญา ประโยชน์ที่ได้รับจากการสมัครการดำเนินงานบริการสังคม และชนิดของกิจกรรมการทำงานบริการสังคม
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้มาตรการการทำงานบริการสังคมตามที่มีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาและที่ได้บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

การทำงานบริการสังคมหรือการทำงานสาธารณะประโยชน์โดยผู้กระทำความผิดในประเทศไทยเกิดขึ้นตั้งแต่ตอนต้นของกรุงรัตนโกสินทร์โดยการใช้แรงงานจากนักโทษควบคู่ไปกับโทษจำคุก เช่น การส่งนักโทษไปทำงานที่อุ้มต่อเรือสำเภา หรืองานต่าง ๆ ของพระนคร เป็นต้น จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2457 ได้มีประกาศหลักเกณฑ์การเกณฑ์แรงงานราชฎและผู้ถูกลงโทษจำคุกว่าจะกระทำได้เมื่อเป็นเรื่องจำเป็นและเป็นงานของทางราชการ ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้นำมาประยุกต์ในวิธีการคุมประพฤติผู้ใหญ่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 เป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบันการทำงานบริการสังคมหรือการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ในประเทศไทย ดำเนินอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายฉบับอื่นที่มีโทษทางอาญา คือ

1. การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 คือ ในกรณีศาลพิพากษาปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับมิใช่ชนิดบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับ
2. การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ซึ่งได้บัญญัติกำหนดเงื่อนไขการคุมประพฤติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 (1) ให้ผู้กระทำความผิดไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์ตามที่เจ้าพนักงานและผู้กระทำความผิดเห็นสมควร
3. กฎหมายฉบับอื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ เป็นต้น
 - ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้มาตรการการทำงานบริการสังคม
 - 1) ประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิด
 - 1.1) ผู้กระทำความผิดไม่ต้องถูกลงโทษด้วยวิธีการใช้เรือนจำ
 - 1.2) ผู้กระทำความผิดได้สำนึกผิดและชดใช้ความผิดที่ได้กระทำต่อผู้เสียหายและสังคม
 - 1.3) ผู้กระทำความผิดได้รู้คุณค่าในตัวเองและเกิดความภาคภูมิใจที่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้ผู้อื่นและสังคม
 - 1) ช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมได้อย่างสันติสุข
 - 2) ช่วยให้ผู้กระทำความผิดมีประสบการณ์และทักษะในการทำงาน มีวินัยและความรับผิดชอบ

3).สังคคและชูนชนยอมรับความเป็นนุษย์ของผู้กระทำผิด

2) ประโยชน์ต่อผู้เสียหาย

2.1) ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาโดยการที่ผู้กระทำผิดต้องทำงานบริการสังคม

2.2) ผู้เสียหายและผู้กระทำผิดเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันเพราะต่างก็ได้ทำเพื่อสังคคและชูนชน

3) ประโยชน์ต่อสังคคและชูนชน

3.1) สังคคและชูนชนได้รับประโยชน์จากการทำงานบริการชูนชนของผู้กระทำผิดและได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยใช้กระบวนการยุติธรรม

3.2) สังคคและชูนชนได้ศึกษาเรียนรู้ในกระบวนการยุติธรรมชูนชนอย่างเป็นรูปธรรม

4) ประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม

4.1) ศาลมีทางเลือกในทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมากขึ้นโดยไม่ต้องลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีการใช้เรือนจำ

4.2) เป็นการประหยัดทรัพยากรบุคคลและงบประมาณด้านกระบวนการยุติธรรม

ประเภทของกิจกรรมการทำงานบริการสังคม

1. การพัฒนาหรือทำความสะอาดสาธารณะสถาน เช่น วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว
2. การปลูกและดูแลสวนป่าหรือสวนสาธารณะ
3. การช่วยเหลือ ดูแลอำนวยความสะดวกหรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา ผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล
4. การช่วยปลูกสร้างหรือซ่อมแซมอาคาร สถานที่ราชการ เช่น งานช่างไม้ ช่างประปา ช่างสี
5. การเป็นครูฝึกสอนวิชาชีฟต่าง ๆ เช่น สอนดนตรีแก่เด็กนักเรียน ฝึกสอนเป็นช่างซ่อมไฟฟ้า ฝึกสอนเป็นช่างซ่อมรถยนต์
6. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การทาสีเครื่องหมายการจราจร การบริจาคโลหิต เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี ประมวลกฎหมายและงานวิจัยจากเอกสาร และการสืบค้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในประเด็นต่อไปนี้

1.1 แนวคิดและหลักเกณฑ์ตลอดถึงวิวัฒนาการของการลงโทษทางอาญา

1.2 แนวคิดและหลักเกณฑ์การทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างเครื่องมือแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) จากประชากร ได้แก่ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา นักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติพื้นฐานสำหรับการวิจัยทางสังคคศาสตร์ ซึ่งจะเสนอให้เห็นในลักษณะของร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นตามสถานภาพอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับนักศึกษภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับกฎหมาย

ประโยชน์ และประเภทของกิจกรรมการทำงานบริการสังคม สรุปได้ดังนี้

1. จำแนกความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับ นักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับกฎหมายการทำงานบริการสังคม ซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 และ มาตรา 56 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ โดยภาพรวมและกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา มีความคิดเห็นต่อกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมในประเด็นต่าง ๆ หลากหลายกว่านักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ความคิดเห็นอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์และนักศึกษสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ มาตรการการทำงานบริการสังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในเรือนจำ รองลงมาคือ รักษาผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคมได้ ทำให้ ผู้กระทำผิดคืนเคยกับงานและสิ่งแวดล้อม ลดคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ก่อให้งานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ได้เข้าร่วมสังคมอย่างปกติ เกิดความเคารพต่อตนเอง ขยายขอบเขตของผู้ที่ต้องการคนดูแลและ ช่วยเหลือ และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างการลงโทษกับปัญหาอาชญากรรม ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์กับนักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ต่อชนิดของ กิจกรรมการทำงานบริการสังคม โดย ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ การพัฒนาหรือทำความสะอาดที่สาธารณะ รองลงมาคือ การอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงคนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา ผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล การปลูกและดูแลสวน ป่าหรือสวนสาธารณะ การปลูกสร้างซ่อมแซมอาคาร สถานที่ราชการ การเป็นครูฝึกสอนวิชาชีพต่าง ๆ กิจกรรมอื่นๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การทำสื่อรณรงค์การจราจร การบริจาคโลหิต ตามลำดับ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นตามสถานภาพอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับนักศึกษภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาเกี่ยวกับกฎหมาย การทำงานบริการสังคม ซึ่งได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 และ มาตรา 56 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ โดยภาพรวมและ พิจารณากฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และยัง พบว่าอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา มีความคิดเห็นต่อกฎหมายเกี่ยวกับการ ทำงานบริการสังคมสูงกว่านักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอน กฎหมายสาขาต่าง ๆ ตามที่กำหนดอยู่ในหลักสูตร จึงต้องศึกษาค้นคว้าความรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งของกฎหมายแต่ละฉบับ เพื่อให้ทราบถึงหลักการและเหตุผลในการตรากฎหมายฉบับนั้น ๆ อีกทั้งศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎี นิติปรัชญา และ ประโยชน์ของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ด้วย สำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัย นครราชสีมา นั้น แม้จะมีประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ เช่น รับราชการตำรวจ ทหาร พนักงานในองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวก็เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น จึงขาดแนวคิดและมุมมองในการ วิเคราะห์กฎหมายอย่างเป็นระบบ

2. ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับนักศึกษา

ภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้มาตรการ
การทำงานบริการสังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏ
ข้อเท็จจริงว่าปัจจุบันมีผู้ทำผิดที่ถูกศาลลงโทษโดยวิธีการใช้เรือนจำมีจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาเรือนจำไม่เพียงพอกับ
จำนวนผู้ถูกลงโทษด้วยวิธีการใช้เรือนจำอีกทั้งต้องใช้ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณแผ่นดินเพื่อใช้จ่ายในการดังกล่าว
เป็นจำนวนมาก อีกทั้งอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์และนักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา มีแนวความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่าการลงโทษผู้ทำผิดควรคำนึงถึงหลักเศรษฐศาสตร์และ
สังคมโดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้กระทำผิด ควรให้ออกาสผู้กระทำผิดที่ไม่ร้ายแรงได้เยียวยาผู้เสียหายโดย
การทำงานบริการสังคมแทนการลงโทษโดยวิธีการใช้เรือนจำ เพื่อให้โอกาสผู้กระทำผิดได้กลับคืนสู่สังคมตาม
แนวความคิดอาชญาวิทยาในยุคปัจจุบัน

3. ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับนักศึกษา
ภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เกี่ยวกับชนิดของกิจกรรมการทำงานบริการ
สังคม โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ประจำสาขาวิชา
นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา กับนักศึกษาภาคพิเศษ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัย
นครราชสีมา มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันโดยให้น้ำหนักของสถานที่สำคัญ คือ วัดและโรงเรียนเป็นลำดับต้น และ
กิจกรรมอย่างอื่นเป็นลำดับรองลงไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานบริการสังคมในอันดับสูงสุด คือทำให้ลดค่าใช้จ่าย
ในเรือนจำ รองลงมาคือรักษาผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ ดังนั้น จึงควรกำหนดมาตรการทางอาญาเพิ่มเติมเป็น
โทษทางเลือกในรูปแบบการคุมประพฤติซึ่งศาลอาจใช้แทนโทษจำคุกระยะสั้นได้ ซึ่งแม้ปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 56 ได้บัญญัติให้มีการบังคับใช้มาตรการในการคุมประพฤติ แต่ก็เป็นการในระหว่างที่มีการรอการลงโทษหรือรอ
การกำหนดโทษเท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาจากกฎหมายของต่างประเทศจะพบว่ามาตรการคุมประพฤติสามารถนำมา
บังคับใช้ให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายมากกว่าที่เป็นอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ทั้งนี้เพื่อเป็น
การหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพของการกระทำความผิดและสภาพของผู้กระทำผิด
เป็นราย ๆ ไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการนำมาตรการการทำงานบริการสังคมไปประยุกต์กับการลงโทษปรับกรณีการละเมิด
ประกาศของชุมชน เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ โฆษณานันท์. (2543). **ปรัชญากฎหมายไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2546). **ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ :
บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด
พงศธร บุญอารีย์. (2543). **กฎหมายกับสังคม**. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ดวงกมล (2520) จำกัด.
รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์. (2522). **การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องความมุ่งหมายของการลงโทษ**. ปริญญาอักษรศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2555). **การบังคับใช้โทษประเภทอื่นที่มีได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา :**

การปฏิรูปกระบวนการกำหนดโทษและมาตรการอื่น ๆ ทางอาญา. บทสรุปการศึกษาวิจัยประจำปี 2554.

กรุงเทพฯ : บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2555). กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ

ผิด. บทสรุปการศึกษาวิจัยประจำปี 2554. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.